Minister Finansów

Warszawa, 2 grudnia 2024 roku

Sprawa: Odpowiedź na oświadczenie senatora Krzysztofa Bieńkowskiego w sprawie budżetu państwa na 2025 rok - znak BPS/043-19-429/24
Znak sprawy: BP6.054.3.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

**Małgorzata Kidawa-Błońska**
**Marszałek Senatu**

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do pisma z 9 października br., znak: BPS/043-19-429/24, przy którym przekazano tekst oświadczenia senatora Krzysztofa Bieńkowskiego złożonego na 19. posiedzeniu Senatu (które odbyło się 3 października 2024 r.) w sprawie przedstawionego projektu budżetu państwa na 2025 r.:

> ***Zwracam się do ministra finansów w sprawie przedstawionego projektu budżetu państwa na rok 2025. Jak można zaprojektować budżet z tak ogromnym deficytem budżetowym? Czy rozsądne jest planowanie wydatków o prawie 50% wyższych niż dochody? Z czego wynikają tak niskie planowane dochody budżetowe? Czyżby z niewłaściwego prowadzenia spraw gospodarczych, z załamania się gospodarki? Pytanie senatora Krzysztofa Bieńkowskiego: Z czego wynikają tak niskie planowane dochody budżetowe?***

uprzejmie informuję jak niżej.

I. Na wstępnie należy zauważyć, iż już w projekcie ustawy budżetowej na rok 2024 przekazanym we wrześniu 2023 r. do Sejmu wydatki budżetu państwa wzrosły o blisko 156 mld zł, a sam **deficyt budżetu państwa wzrósł o ok. 73 mld zł, tj. do kwoty 164,8 mld zł**, w porównaniu do poziomu z nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (92 mld zł).
Na wzrost wydatków budżetu państwa na tym etapie wpływ miało:

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

- **przeniesienie finansowania tzw. 13. i 14. emerytury** – z Funduszu Solidarnościowego do budżetu państwa – **29,7 mld zł**,
- podniesienie **kwoty świadczenia wychowawczego do 800 zł – 23,5 mld zł**,
- zwiększenie **wydatków obronnych** w budżecie państwa – **20,7 mld zł**,
- wzrost **subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego** – ok. **18 mld zł** do znowelizowanej ustawy budżetowej na rok 2023,
- zwiększenie **finansowania zdrowia** w budżecie państwa – **14,2 mld zł**,
- zapewnienie finansowania uzupełniającego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytur Pomostowych – 13,7 mld zł do znowelizowanej ustawy budżetowej na rok 2023,
- dofinansowanie zadań **Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i Funduszu Pomocy – 12,5 mld zł**.

Po powołaniu nowego rządu, projekt ustawy budżetowej na rok 2024 uwzględnił również m.in:

- **podwyżkę wynagrodzeń o 20%** pracowników państwowej sfery budżetowej - łączny koszt 20% podwyżek r/r to około **13 mld zł, z tego 5,2 mld zł** zostało dodatkowo uwzględnione w stosunku **do projekcji z września**,
- **podwyżkę wynagrodzeń o 30% nauczycieli** w oświacie samorządowej i rządowej oraz nauczycieli przedszkolnych, a w przypadku nauczycieli początkujących o 33% - **łączny koszt** tych podwyżek r/r to około **28,3 mld zł, z tego około 17 mld zł to dodatkowy skutek podwyżek ponad 12,3%**,
- **zwiększenie części rozwojowej subwencji ogólnej** ponad 3,2 mld zł,
- realizację programu „Aktywny rodzic" – 1,5 mld zł.

Przedmiotowe zmiany po stronie wydatkowej budżetu państwa dokonane przez nowy rząd zdeterminowane były przede wszystkim koniecznością zrekompensowania siły nabywczej wynagrodzeń pracowników państwowej sfery budżetowej i nauczycieli w związku z jej utratą w ostatnich latach w wyniku utrzymującej się w tamtym okresie wysokiej inflacji. Odblokowano ponadto wypłatę ponad 3,2 mld zł subwencji rozwojowej.

Jednocześnie dokonano analizy w zakresie zaplanowanych w pierwotnym projekcie dochodów i wydatków budżetu państwa co w konsekwencji pozwoliło na dokonanie ich niezbędnej aktualizacji poszczególnych pozycji wydatkowych.

Mając powyższe na uwadze, w projekcie z dnia 19 grudnia 2023 r. ustawy budżetowej na rok 2024 deficyt budżetu państwa w stosunku do przedłożenia z 29 września 2023 r. wzrósł ostatecznie do poziomu 184 mld zł.

Przyjęte powyżej rozwiązania miały trwałe przełożenie na poziom wydatków budżetu państwa planowanych na rok 2025. Konieczne było zabezpieczenie środków zarówno na kontynuację dotychczasowych działań, jak również na realizację nowych zadań, w tym także na **wykup** ze środków budżetu państwa

**długu Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. oraz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19** wyemitowanego w latach 2020-2023 (**ponad 63 mld zł**).
Dodatkowo **wzrost wydatków budżetu państwa na 2025 r.** determinowały głównie:

- środki na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 3,191 mld zł
- nakłady na ochronę zdrowia - zabezpieczone środki przekroczą minimalny wskaźnik określony w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Wskaźnik ten w roku 2024 wynosił 6,2% PKB (n-2), tj. 190,9 mld zł, zaś w roku 2025 wynosił będzie 6,5% PKB (n-2), tj. 221,7 mld zł,
- nakłady na obronę narodową (w tym na wzrost uposażeń żołnierzy zawodowych) w wysokości 124,3 mld zł w porównaniu do 118,1 mld zł w 2024 r. (wzrost o 6,2 mld zł) co stanowi 3,1% planowanego PKB roku 2025. Łącznie z wydatkami Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych wydatki na obronę narodową w 2025 r. sięgną 186,6 mld zł (o 28,6 mld zł więcej niż planowano na 2024 r.), co stanowi 4,7% planowanego w założeniach do budżetu PKB roku 2025;
- finansowanie świadczeń emerytalno-rentowych – w związku z waloryzacją od 1 marca 2025 r., w tym świadczeń emerytalno-rentowych w łącznej kwocie 24,2 mld zł oraz wypłaty dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów tzw. 13. emerytury i 14. emerytury (31,5 mld zł), a także koszty wprowadzenia tzw. renty wdowiej (ponad 4,2 mld zł), wypłata świadczenia wspierającego przysługującego osobom z niepełnosprawnościami z największymi trudnościami w samodzielnym funkcjonowaniu (o 7 mld zł, tj. wyższej ponad dwa razy w stosunku do 2024 r.);
- finansowanie programu „Aktywny rodzic w kwocie 8,4 mld zł,
- wzrost o 5% kwoty bazowej wynagrodzeń pracowników państwowej sfery budżetowej oraz nauczycieli.

II. Poziom **dochodów budżetu państwa w 2025 r.** będzie determinowany sytuacją makroekonomiczną.

W przyjętym scenariuszu makroekonomicznym w 2025 r. nastąpi ożywienie – wzrost PKB przyspieszy do 3,9% wobec przewidywanego w 2024 r. wzrostu o 3,1%. Wzrost PKB w ujęciu nominalnym osiągnie w 2025 r. 9,1% wobec 6,8% w 2024 r. Wpływ na to będą miały m.in. dalszy, zwiększony napływ środków w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) oraz wyraźne zwiększenie inwestycji militarnych. W przyszłym roku inwestycje prywatne i publiczne staną się dodatkowym czynnikiem wzrostu obok nadal utrzymującej się wysokiej dynamiki spożycia prywatnego.

Wskaźnikami makroekonomicznymi, które w głównym stopniu determinują prognozę dochodów są:

- wzrost PKB (w ujęciu realnym o 3,9%, nominalnym o 9,1%),
- średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (5,0%),
- wzrost przeciętnego rocznego funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej (nominalnie o 7,5%),
- wzrost spożycia prywatnego (w ujęciu nominalnym o 9,6%).

Prognozuje się, że w 2025 r**. dochody podatkowe** budżetu państwa spadną o 1,0% w ujęciu nominalnym w porównaniu do poprzedniego roku. Spadek ten wynika wprost z planowanej w 2025 r. zmiany w zakresie udziałów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w PIT i CIT.
W efekcie tej reformy jednostki samorządu terytorialnego otrzymają większe udziały w PIT i CIT, co wprost przełoży się na spadek części trafiającej do budżetu państwa. Planowane zmiany obejmą zarówno sposób ustalania udziałów JST w podatkach dochodowych (PIT i CIT), jak również kwestie wpłat do budżetu państwa dokonywanych przez jednostki samorządowe o ponadprzeciętnych dochodach. W związku z planowanymi zmianami systemowymi zmodyfikowane zostaną również zasady dotyczące wysokości subwencji ogólnej z budżetu państwa.
Zmiany w zakresie ustalania udziałów JST w PIT i CIT będą głównie polegały na rozszerzeniu katalogu dochodów z PIT, w których JST mają udział o dochody z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych oraz na zmianie podstawy do naliczania udziałów JST w CIT i PIT.
Obecnie w przypadku udziałów JST w PIT i CIT podstawą do naliczania udziałów jest podatek należny. W nowym systemie udziały w CIT i PIT nie będą bezpośrednio powiązane z wysokością podatku należnego, ale będą one naliczane od dochodów podatników, by uniezależnić dochody samorządów z tego tytułu od wprowadzanych zmian systemowych w podatku PIT i CIT.
W związku z reformą znacząco wzrośnie kwota udziałów przekazywanych przez budżet państwa JST z dochodów z PIT, która w 2024 r. była zaplanowana na ok. 72,9 mld zł, natomiast w 2025 r. wyniesie ok. 174,1 mld zł.
W przypadku CIT kwota udziałów przekazywanych przez budżet państwa dla JST, która w 2024 r. była zaplanowana na ok. 26,4 mld zł, wyniesie w 2025 r. ok. 28,2 mld zł.

Zmiana ta spowoduje znaczące **zwiększenie udziałów JST w PIT i CIT kosztem zmniejszenia dochodów budżetu państwa**. W szczególności dochody budżetu państwa z PIT spadną w 2025 r. w porównaniu do 2024 r. o 74,4 mld zł, tj. o 70,1%. **Nie oznacza to jednak spadku dochodów całego sektora finansów publicznych**.

W **podatku akcyzowym** na dochody w 2025 r. będzie miało wpływ podwyższenie o 5% stawek akcyzy na alkohol etylowy, piwo, wino, napoje

fermentowane (z wyłączeniem cydru i perry o mocy do 5%) oraz wyroby pośrednie. Ponadto od 1 marca 2025 r. będą obowiązywały podwyższone części kwotowe stawek akcyzy: na papierosy o 25%, na tytoń do palenia o 38%, na wyroby nowatorskie o 50% (będą to podwyżki w porównaniu z poziomem stawek z 2024 r.). Dodatkowo również od 1 marca 2025 r. (w porównaniu ze stanem z 2024 r.) podwyższona zostanie stawka akcyzy na płyn do papierosów elektronicznych o 75%. Zakłada się także wprowadzenie opodatkowania podatkiem akcyzowym nowych wyrobów: saszetek nikotynowych, innych wyrobów nikotynowych.

W prognozie dochodów na 2025 r. uwzględniono **rozwiązania osłonowe** mające na celu podatkowe wsparcie przedsiębiorców poszkodowanych na skutek powodzi z września 2024 r., którzy w związku z tym mają problemy z terminowym wypełnianiem zobowiązań podatkowym w zakresie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 września 2024 r. w sprawie przedłużenia niektórych terminów przewidzianych w przepisach prawa podatkowego **w związku z powodzią we wrześniu 2024 r**.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

**Hanna Majszczyk**
podsekretarz stanu